

newsletter

● december 2021

Informačný bulletin pre zamestnancov
v systéme výchovného poradenstva
a prevencie

Milé kolegyne, milí kolegovia,

december je mesiacom, kedy sa spravidla zamýšľame nad tým, čo nám práve končiaci sa rok priniesol. Rok 2021 bol dynamický a náročný. Na rozsah a obsah práce, flexibilitu, na zachovanie si duševného zdravia, či už pracujeme ako pedagogickí, odborní alebo výskumní pracovníci v školskom prostredí. Uplynulých jedenásť mesiacov nás naučilo byť vnímavejšími a citlivejšími. Mnohí z nás nachádzali oporu u kolegov, priateľov, rodiny, hoci aj na diaľku. Želám nám všetkým, aby sme vnímavými a citlivými zostali aj počas posledných dní, ktoré nám v tomto roku zostávajú. Našu podporu potrebujú nielen deti, učitelia, žiaci a študenti, kole-

govia, ale aj naši blízki. No najskôr potrebujeme pozornosť venovať sami sebe. Nachádzajme si príležitosti dopriať si čas samého so sebou. Nachádzajme možnosti uvedomiť si malé úspechy, ktoré nás posúvajú k veľkým zmenám. Prijímajme poďakovanie, ktoré z nášho pracovného a osobného okolia prichádza. Ak sa nám to podarí, budeme mať dostatok energie, ktorú môžeme zdieľať s tými, ktorí ju v našom okolí potrebujú.

Janette Motlová,

riaditeľka Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie

Čo sa v našom newsletteri dočítate?

V poslednom tohtoročnom čísle sa dozviete, že [hodnotenie úrovne začlenenia detí so sluchovým postihnutím v bežnej materskej škole je pre psychologický výskum veľkou výzvou](#), poodhalíme vám naše [pracovné aktivity](#), ktoré sa realizovali v priebehu 3. štvrťroka 2021. Dočítate sa, že aktuálna pandemická situácia nám opäť [neumožňuje otvoriť medzinárodnú odbornú konferenciu Dieťa v ohrození](#) v pôvodne plánovanom termíne. Odborných a pedagogických zamestnancov [pozveme na workshop](#) ku komunikácii tém týkajúcich sa vzťahovej a sexuálnej výchovy, tím národného projektu [„Štandardy“ finalizuje Manuál začínajúceho liečebného pedagóga](#), ktorý pre vás zverejníme v najbližších týždňoch; dozviete sa, [v čom pomáha sprievodca samohodnotením zariadeniam](#) naprieč Slovenskom a záujemci o úspešný inovačný vzdelávací program [Inovatívne prvky v kariérovej výchove a kariérovom poradenstve v školách](#), majú možnosť obsadiť posledných pár voľných miest. Kolegovia z národného projektu [„Usmerňovať pre prax“ začínajú 4. fázu zberu dát pre výskum dopadov pandémie COVID 19 na psychické prežívanie](#) jednotlivcov v oblastiach úzkosť, osamelosť, well-being, prežívanie stresu, či depresia. Ak ste sa nestihli prihlásiť na naše webináre, ponúkame vám z nich [dostupné zozrihy](#) a tiež tie, ktoré pre vás [pripravujeme](#). Vypočúť si môžete podcasty pre [odbornú](#) i [laickú verejnosť](#) a v závere si prečítať o [knížnych novinkách](#).

Nahliadnite do úseku nášho výskumu...

Hodnotenie úrovne začlenenia detí so sluchovým postihnutím v bežnej materskej škole je výzvou pre psychologický výskum

Pohľad do problematiky včasnej inklúzie detí so sluchovým postihnutím vám ponúka naša kolegyňa Ľ. Kročanová, ktorá sa deťom s týmto druhom postihnutia venuje dlhé roky.

Smerovanie k inklúzii je jedným z primárnych cieľov našej školskej reformy. V súčasnosti vnímame proces inklúzie ako prirodzený prvok v oblasti výchovy a vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi potrebami, vyplývajúcimi z rôznych druhov ich zdravotného postihnutia alebo sociálneho znevýhodnenia. Tento proces sa realizuje v predškolských a školských zariadeniach zásluhou odborníkov pracujúcich v danej problematike, aj aktívnej podpory rodičov detí a žiakov so ŠVVP, s cieľom odstrániť nesprávny pohľad na inakosť a stigmatizovanie za odlišnosť. Zároveň ponúka prijatie, spoznávanie a akceptovanie rôznorodosti bez predsudkov a odmietania. Mnohí odborníci považujú za proinkluzívne východisko pre začlenenie dieťaťa s postihnutím do majoritného prostredia vývinové obdobie pred zaškolením. V prospech včasnej inklúzie zohráva rozhodujúcu podpornú úlohu odborná starostlivosť o dieťa od útleho veku.

Sprostredkovať inakosť veľmi prirodzeným spôsobom môžu učiteľky deťom už v materskej škole. S využitím detskej hravosti a spontánnosti dokážu pozitívne formovať vnímanie odlišnosti („hoci sme všetci rovnakí, zároveň sme niečím iní“). Dá sa to realizovať viacerými spôsobmi a cez rôzne stratégie (hry, spoločné aktivity, stretnutia, kultúrne a športové podujatia) pri akceptovaní potrieb všetkých detí, ktoré sú v detskej skupine prítomné. Ako vhodné sa javia interaktívne a expresívno-zážitkové aktivity, v ktorých sú aktérmi samotné deti. Je zrejmé, že uskutočňovanie týchto činností práve v predškolskom veku priaznivo ovplyvňuje spolužitie intaktných detí a detí s postihnutím. Napriek tomu, že aj malé deti si uvedomujú rozdiely medzi sebou, na základe spoločných zážitkov sa tieto stierajú. Prostredníc-

tvom názorných aktivít a priamych skúseností s témou odlišnosti, majú predškolskí príležitost pochopiť význam tohto pojmu cez pozitívne myslenie, aj správanie v prospech inakosti.

Poznanie, že všetky deti chcú zažiť začlenenie medzi svojich rovesníkov a participovať na spoločných aktivitách a hrách, je veľmi dôležité. Každé dieťa citlivo vníma prehliadanie, odmietanie alebo vylúčenie z detskej komunity. Očakáva vzájomnú blízkosť, spoločné aktivity, vytváranie vzťahov, komunikáciu, a pod. Tieto potreby môže vyjadrovať viacerými spôsobmi, od pasívnych a nepriamych prostriedkov, cez rôzne sociálne prejavy, komunikačné formy, symbolické správanie, a pod.

Deti z inkluzívneho prostredia sú otvorenejšie a ústretovejšie voči začleňovaniu detí s odlišnosťami v porovnaní so segregovanými rovesníkmi. Vykazujú vyššiu mieru vzájomného pozitívneho pôsobenia pri hre alebo inej činnosti, dostáva sa im pocit prijatia, rovnocennosti, istoty a učia sa vzájomnej spolupráci. Zároveň sú tieto situácie pre nich prevenciou pred vytváraním si predsudkov voči „inakosti“ v staršom veku a príležitostou k formovaniu prosociálnych prejavov v správaní.

Predmetom výskumného záujmu či odborných diskusií je aj problematika včasnej inklúzie detí so sluchovým postihnutím. Za kľúčový faktor úspešného začlenenia detí predškolského veku s poruchou sluchu v bežných materských školách sú považované rečové schopnosti, komunikačné zručnosti a sociálne kompetencie týchto detí a ich prirodzené rozvíjanie v intaktnom prostredí. Rovnako dôležitá je cieleňá podpora vzájomných interakcií medzi deťmi, ktoré sú dôležitým kritériom úspešnosti inklúzie, ale aj jej prostriedkom. Aj deti

s postihnutím sluchu majú v inkluzívnom prostredí reálnu možnosť vstupovať do vzťahov, vytvárať si pozitívne väzby a úspešné interakcie s rovesníkmi. Je zrejmé, že v inkluzívnej skupine sa interakcie medzi deťmi so sluchovým postihnutím a zdravými deťmi neobjavia len ako dôsledok ich spoločného umiestnenia. Môže sa to dať, len ak sa na včlenení nepočujúcich detí do aktivít a počas nadväzovania vzájomných vzťahov či pri porozumení si navzájom, budú podieľať zdraví deti. Sociálna skúsenosť s dieťaťom, ktoré je niečím iné, je pre nich neoceniteľná. Deťom pomáha, ak vstupujú do každodenných interakcií prostredníctvom spoločných záujmov, vtedy prebiehajú ľahšie a úspešnejšie, a prispievajú k rozvíjaniu ich sociálnych zručností. Výhodu začlenenia nepočujúcich detí do bežného sociálneho prostredia nachádzame v tom, že poskytuje týmto deťom už pred zaškolením možnosť rozvíjať nielen rečové schopnosti a sociálne kompetencie, ale aj kognitívny potenciál a záujmovú sféru. Zároveň sa im rozširujú vzdelávacie príležitosti a možnosti na osobnostné napredovanie, žiaduce pre uplatnenie v majoritnej spoločnosti. Výsledky z výskumného overovania úrovne začlenenia detí s poruchou sluchu predškolského veku, v ktorom sme sa zamerali na identifikáciu vybraných ukazovateľov vzájomných interakcií medzi deťmi so sluchovým postihnutím, intaktnými deťmi a učiteľkou v rámci bežnej triedy materskej školy, nájdete [v zborníku vydanom Slovenským výborom Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu pri príležitosti Dňa materských škôl na Slovensku 2021.](#)

Nazrite s nami do diania vo VÚDPaPe v 3. štvrťroku 2021

V polovici októbra 2021 sme sumarizovali naše aktivity za tretí štvrťrok roku 2021, teda obdobie od júla do septembra. Letné mesiace sa využívajú najmä na čerpanie dovolení a vo výskumnej oblasti na spracovávanie dát. Keďže opatrenia COVID 19 majú stále dopad na priamy zber výskumných dát, vo výskumnej oblasti sme sa venovali detailnejším spracovávaniam výskumných tém a možnostiam online zberu dát. Vo výskumnej úlohe *Vplyv ranej starostlivosti na vybrané vývinové*

ukazovatele u detí z marginalizovaných rómskych komunít prebiehali konzultácie zamerané na rozširovanie projektu OMAMY o ďalšie lokality, výber detí podľa vekovej skladby, možnosti využitia skríningu pre predprimárne vzdelávanie, ktorý bude kvôli pandémie tiež oneskorený vo fáze overovania vo vybraných MŠ na Slovensku, v MŠ Zborov (aktérka projektu OMAMY je zároveň učiteľkou v tejto MŠ – prebieha príprava na využitie skríningu v tejto MŠ pre účely výskumnej úlohy), prípravy materiálov na on-line stretnutie s realizátorkami programu – overovanie prekladu, zaučenie v podávaní úloh.

Zároveň sme sa pozreli aj na naše a najmä zahraničné projekty ranej starostlivosti o deti z marginalizovaných skupín.

Výskum v Detskom centre pre vzdelávanie a výskum pokračuje digitalizáciou dát z jednotlivých testov administrovaných na špeciálno-pedagogickom vyšetrení klientov (TKF- Rey-Osterriethov test komplexnej, Diagnostika špecifických porúch učenia, Neuropsychologická batéria testov na spracovanie čísel a počítanie u detí - ZAREKI, Číselný trojuholník, Súbor špecifických skúšok z matematiky (T-74), Čítanie, písanie, dyslexia, G-test). V rámci úlohy *Vývin fonematického uvedomovania u logopedických a nelogopedických klientov* boli v septembri 2021 Testom fonematického uvedomovania A. Brežnej zdiagnostikované všetky deti z ISKY, ktoré v tomto školskom roku absolvujú skupinový tréning fonematického uvedomovania.

V úlohe *Psychosociálny obraz detí a mládeže v oblasti duševného zdravia, drogovej prevencie a prevencie radikalizmu* sme sa zamerali na spracovanie témy extrémizmu. Zaktualizovali sme batériu dotazníkov, ktorá teraz obsahuje: Socio-demografické položky; Rodinné zázemie;

Dotazník budovania odolnosti voči násilnému extrémizmu; Násilie detí voči rodičom; Dotazník kolektívneho narcizmu; Dotazník nátlaku, popularity a konformity adolescentov; Dotazník agresie; Mapovanie vystavenia sa a/alebo vytvárania nenávisťného digitálneho obsahu na internete a doplnený preložený dotazník Škály zámeru k aktivizmu a radikalizmu (ARIS), ktoré pilotne overujeme u žiakov od 14 - 20 rokov na základných aj stredných školách.

V rámci výskumu *Rodičovské stratégie mediácie a regulácie digitálnych technológií u detí mladšieho školského veku* bol testovaný dotazník MEPA 20 a zistili sme, že obzvlášť aktívne a reštriktívne subškály mediácie možno odporučiť na výskum mediálneho rodičovstva v kontexte používania obrazovky/médií detí školského veku.

Pre skupinu nadaných žiakov v rámci úlohy *Sociálnopsychologické aspekty edukácie nadaných žiakov v hlavnom prúde vzdelávania* sa riešitelia venovali zostavovaniu výskumnej batérie: Vnímaná sociálna opora sa bude sledovať dotazníkom CASSS, k dispozícii je slovenská verzia dotazníka. Na kvalitu školského života sa zameriava dotazník QSL, ktorý sme preložili do slovenčiny. Črty emocionálnej inteligencie sleduje štandardizovaná slovenská verzia dotazníka TEQuie. Koncept seba zachytenia dotazníkom Piers-Harris 2. Pocity osamelosti zisťuje dotazník UCLA, ktorý sa bude prekladať do slovenčiny.

Metodika *Skríningu rozvoja detí v predprimárnom vzdelávaní* je v digitálnej verzii a od septembra sa overuje v MŠ v každom kraji. Prebieha zber údajov zameraných na overovanie metodiky. Účelom je získať relevantnejšie a objektívnejšie podklady na efektívnu pomoc, aby deti mohli byť vzdelávané v základných školách s primeraným nastavením edu-

kačných podmienok (ak sú potrebné). V prípade pozorovaných ťažkostí v predprimárnom období je časový priestor na cielenú podporu, na rozvíjanie prípadných deficitných oblastí.

Z týchto výskumných zistení overenia dotazníkov postupne pripravíme do praxe diagnostické nástroje pre poradenskú a preventívnu odbornú činnosť.

Začal sa zber výskumných dát u žiakov so sluchovým postihnutím, meraním ich čitateľskej gramotnosti.

V *Kresbových technikách diagnostiky psychického vývinu* sme sa zamerali na kresbu rodiny pri prežívaní detí mladšieho školského veku v náročnej životnej situácii rozvodu/rozchodu rodičov. Vzorku tvorí 30 respondentov mladšieho školského veku z rozvedených/rozídených rodičov a 30 respondentov z úplných rodín z toho istého vývinového obdobia. Na základe stvárnenia rodiny dieťaťom sme mohli poukazovať na kvalitu vzťahov medzi jednotlivými členmi rodiny. V našom výskume sme sa zamerali hlavne na primárne osoby pre dieťa otca/matku, či je vzťah medzi dieťaťom a rodičom bezpečný, narušený alebo vážne narušený.

18. - 23.7.2021 sa konal odložený Medzinárodný kongres psychológov 2020, ktorý z dôvodu opatrení COVID 19 mal iba online formu. Päť dní sme tak mohli sledovať od skorého rána do neskorého večera online prednášky psychológov z celého sveta. V rámci hlavných prezentujúcich spomenieme vystúpenie profesora Zimbarda a držiteľa Nobelovej ceny, psychológa profesora Kahnemana.

V rámci odborných činností sa **v Detskom centre pre vzdelávanie a výskum**, v oddelení Multidisciplinárnej podpory dieťaťa a jeho rodiny uskutočnilo 593 individuálnych sedení s klientmi (vrátane telefonických a mailových kontaktov pri riešení aktuálnych problémov dieťaťa a jeho rodiny), z toho bolo 223 sedení/konzultácií u psychológov, 171 konzultácií u logopéda, 126 sedení/konzultácií u fyzioterapeuta, 39 sedení/konzultácií u špeciálnych pedagógov, 34 sedení/konzultácií u sociálnej poradkyne. Poldenné pobyty s liečebno-pedagogickou starostlivosťou do polovice júla 2021 navštevovalo v DTS 6 detí so ŠVVP.

Od septembra 2021 navštevujú DTS 2 deti s diagnózami DMO a úzkostná porucha. Od septembra 2021 navštevuje našu ISKU 13 detí, z toho 1 dieťa s DMO, 1 dieťa s NKS a 1 dieťa s PAS. Na individuálnom vzdelávaní (podľa novely školského zákona o povinnom predprimárnom vzdelávaní) je 9 detí, z toho sú 3 deti s postihnutím.

V treťom kvartáli absolvovalo v DCVV odbornú stáž (dištančne aj prezenčne) 11 študentov VŠ a odbornú prezenčnú stáž 5 stážistov v rámci programu Erasmus. V rámci stáže ich odborní garanti zoznamujú s jednotlivými oblasťami detskej poradenskej psychológie, prednášky sú zamerané na diagnostiku detského vývinu, psychodiagnostické a terapeutické metódy. Každý stážista absolvuje týždenne minimálne 2 hodiny odborných prednášok. Telefonické krízové poradenstvo (2 telefónne linky) bolo po znovuotvorení škôl pozastavené, mailové poradenstvo (potrebujem poradiť@vudpap.sk) je stále aktívne. V 3. kvartáli sme poskytli mailové poradenstvo 5 rodičom. V rámci *Odborného vedenia a metodickéj podpory* sme

pripravili 33 operatívnych usmernení pre konkrétne subjekty poradenského systému (témy: transformácia poradenského systému, adaptačné vzdelávanie, povinné predprimárne vzdelávanie, návrat dieťaťa zo ZŠ do MŠ), 4 expertízy k odpočtom stratégií a NP, 51 odborných výstupov - odborných expertíz poskytovaných v súčinnosti v oblastiach: inklúzie, reformy poradenstva, novelizácie zákonov a s tým súvisiacich vyhlášok (č.138/2019), kompenzačné opatrenia (ŠPÚ/MŠVVaŠ SR), prevencie duševného zdravia (Rada vlády pre duševné zdravie). Zintenzívnila sa spolupráca expertov na tvorbe a posudzovaní obsahových (diagnostických, intervenčných) štandardov, ako aj práca expertnej skupiny pri vypracovaní finálneho dokumentu Charakteristiky podporných úrovní 1.-5.stupňa, v súlade s procesnými a obsahovými štandardami.

Metodická rada zasadala trikrát: 29.7.2021 (témy: EVUPP, RIAM kontá), 13.8.2021 (témy: Štandardy, RIAM kontá, transformácia poradní, manuál k preregistrácii pre zriaďovateľov) a 29.9.2021 (témy: Úrovně podpory, nové komunikačné odd. VÚDPaP, desegregácia, EVUPP).

V projekte s názvom „DepiSTÁŽisti2“ sme pokračovali procesom realizácie stáže pre 8 stážistov, ktorý tvorili stretnutia a práca s odbornými a osobnými mentormi, skupinový mentoring, koučing, kurzy a tréningy - rómsky, posunkový jazyk, tréning práce s inokultúrnym prostredím, odborná angličtina, tvorba posterov, komunikačný tréning, tréning neverbálnych techník.

Dávame do pozornosti...

Termín konferencie Dieťa v ohrození sa presúva

Vzhľadom na aktuálnu pandemickú situáciu presúvame termín medzinárodnej odbornej konferencie Dieťa v ohrození a galavečera Osobnosť poradenstva, ktoré boli naplánované na 10.12.2021. O novom termíne Vás budeme čo najskôr informovať, predpokladaný nový termín je koniec januára alebo začiatok februára 2022. Všetkým doteraz prihláseným ďakujeme za záujem, prihlasovací formulár s novým termínom im zašleme priamo na mailovú adresu. Taktiež ďakujeme za všetky zaslané nominácie, ktoré ostávajú v platnosti aj pre nový termín oceňovania. Ďakujeme za pochopenie a tešíme sa na Vás!

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Pozývame vás na workshop

ku komunikácii tém týkajúcich sa vzťahovej a sexuálnej výchovy (pre pedagogických a odborných zamestnancov)

Naša bývalá interná expertka a lektorka konferencie 3xKaM, Radka Mikšík, Vás pozýva na workshop pre pedagogických a odborných zamestnancov, v rámci ktorého si môžu PZ a OZ rozvíjať komunikačné zručnosti v témach sexuality, sexu a vzťahov. Počet lístkov je limitovaný, treba sa preto poponáhľať. Lístky sú aktuálne dostupné za symbolický poplatok, vďaka podpore Vyšehradských fondov [TU](https://www.vshf.sk/).

Workshop realizuje Spoločnosť pre plánované rodičovstvo. Viac o workshope aj organizácii [nájdete tu](https://www.vshf.sk/).

Kedy?

15.12. 2021 o 13:30.

Aké pravidlá platia pre školy od 29. novembra 2021?

[Minister školstva, vedy, výskumu a športu](#) podľa § 150 ods. 8 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) [rozhoduje TAKTO](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Aké **novinky** prináša
národný projekt „**ŠTANDARDY**“?

Tvorba obsahových
štandardov

V týchto dňoch nastavujeme podmienky overovania obsahových štandardov v praxi, do ktorého sa budú môcť zapojiť zariadenia v systéme poradenstva a prevencie. Informácie o priebehu a podmienkach overovania obsahových štandardov zverejníme v priebehu januára 2022. V novembri sme pokračovali v práci na obsahových štandardoch. Ukončili sme finalizáciu obsahových diagnostických štandardov, ktorých počet je 16. Každý štandard má svojho autora, prípadne autorský kolektív, dvoch nezávislých hodnotiteľov a pred úplným ukončením prejde ešte recenzent-ským posudkom.

Aktuálne finalizujeme vybrané obsahové intervenčné štandardy. Pri niektorých už zapracovávame podnety od hodnotiteľov, niektoré štandardy ešte potrebujú stretnutie v rámci expertnej skupiny. Takto sme absolvovali expertné online stretnutie v problematike detí s poruchami autistického spektra, v oblasti poskytovania odborných intervencií deťom s kognitívnym nadaním. Experti sa stretli aj v rámci obsahových štandardov zameraných na problémy v psychickom vývoji, v spojitosti so psychosomatickými ťažkosťami a ďalšia skupina expertov sa zamerala na oblasť vzťahovej väzby.

Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov

Vzdelávania v sociálno-psychologickom výcviku sa posunuli do šiesteho modulu, kde sa účastníci venujú téme dlhodobého vytvárania vzťahov a spolupráce v systéme výchovného poradenstva a prevencie, zároveň sa pripravujeme na prvé záverečné skúšky tohto vzdelávania, ktoré budú realizované už v prvom decembrovom týždni. Vzdelávací program v supervízii sa venoval témam etiky, etických dilem, východísk a skupinovej supervízie, vzdelávací program v terapeutických metódach sa zamerl na praktické techniky práce s deťmi v hrovej terapii.

Zostáva posledných pár miest v úspešnom inovačnom vzdelávacom programe **Inovatívne prvky v kariérovej výchove a kariérovom poradenstve v školách**, prihlasovací formulár a viac detailov [nájdete TU](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Manuály pre odbor-
ných a pedagogických
zamestnancov

V súčasnosti finalizujeme Manuál začínajúceho liečebného pedagóga, ktorý pre vás zverejníme v najbližších týždňoch. K **Manuálu školského špeciálneho pedagóga** sme pre vás pripravili **webinár**, nájdete ho [TU](#).

Podpora zariadení
v regiónoch

V súvislosti s plánovanou transformáciou systému VPap bude čoskoro zariadeniam sprístupnená **Príručka pre zriaďovateľa k zmene siete**, ktorej tvorba sa v súčasnosti finalizuje. Príručka má odporúčací a podporný charakter. V procese transformácie chceme byť podporní zariadeniam a zriaďovateľom podľa vymedzených kompetencií, ktoré sa momentálne pripravujú.

Ďalšou formou podpory je informovanie zariadení o možnostiach financovania mimo štátneho rozpočtu. V posledný novembrový týždeň prebehli dva webináre a vytvorili sme sedem projektových návrhov v rámci programu Erasmus+ a Európskeho Zboru Solidarity pre školské zariadenia. Vďaka možnosti zapojenia sa do navrhovaných projektových výziev si odborníci môžu naplniť potreby hlavne v oblasti vzdelávania, naučiť sa novým, moderným prístupom k poskytovaniu odbornej pomoci ku klientele. Tá je čoraz rozmanitejšia a vyžaduje si rýchle reagovanie a prispôsobenie sa novým potrebám a trendom.

V čom pomáha sprievodca samohodnotením zariadeniam naprieč Slovenskom?

V priebehu mája až októbra 2021 bolo realizované overovanie jedného z autoevalvačných nástrojov – Sprievodcu samohodnotením zameraného na implementáciu procesných štandardov. Zariadenia vyzdvihli využiteľnosť nástroja na zistenie ich aktuálneho stavu v rámci procesných štandardov, jednoduchú orientáciu v procesných štandardoch a praktickú stránku nástroja, tiež hodnotiace indikátory, z ktorých si preklápali informácie aj do nastavovania stratégie inštitucionálneho rozvoja. Zariadenia uviedli tiež užitočnosť nástroja aj pre potreby písania záverečnej správy, či pre samotné samohodnotenie ich zariadenia.

Zo spätných väzieb k Sprievodcovi samohodnotením vyberáme:

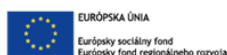
„Autoevalvácia nám poskytla informácie potrebné na objektívne vyhodnotenie správnosti zapracovania procesných štandardov pri realizácii odborných činností v CPPPaP, z pohľadu platných metodických usmernení. Samohodnotenie nám pomohlo hlbšie analyzovať reálny súčasný stav. Neslúži len na zistenie úrovne, ale je i nástrojom na jej zvyšovanie. Teraz dokážeme zaviesť zodpovedajúce opatrenia pre systémové odstraňovanie nedostatkov a zvyšovanie kvality. Skrining aktuálneho stavu naplňania procesných štandardov v našom zariadení má vysokú výpovednú hodnotu, pretože sme ho zrealizovali tímovo. Prinieslo nám to potvrdenie toho, že v tíme sa dokážeme spoločnými silami popasovať aj s novými výzvami a vždy sa v konštruktívnych diskusiách nájdú kompromisné, a napriek tomu dobré riešenia...“

PaedDr. Dana ZIKMUND PERAŠÍNOVÁ, PhD. (riaditeľka CPPPaP Trenčín)

Ak by ste si aj vy chceli prejsť samohodnotením vášho zariadenia, nástroje k tejto podpore si [môžete stiahnuť TU](#).

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

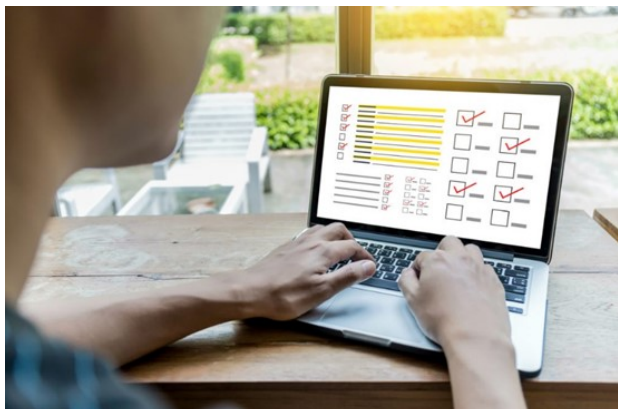
02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Čo je **nové** v národnom projekte „Usmerňovať pre prax“?

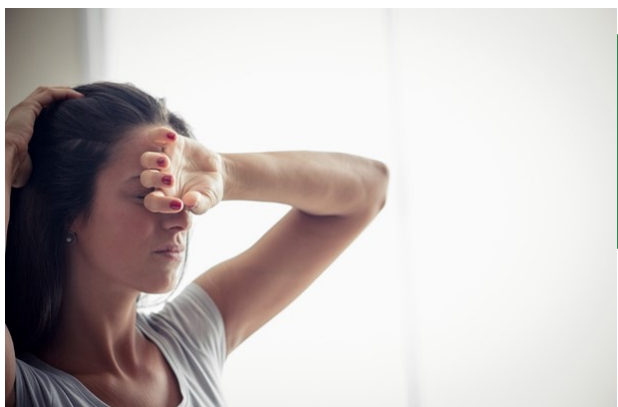
Začalo druhé kolo vzdelávania Koordinátor školských podporných tímov

Na základe pozitívnych ohlasov od absolventov prvého kola vzdelávania a pretrvávajúceho dopytu odborných a pedagogických zamestnancov zo siete škôl sme spustili druhé kolo inovačného vzdelávania Koordinátor školských podporných tímov („KŠPT“). Druhé kolo začalo s počtom 123 účastníkov z celého Slovenska. Zároveň absolventom ukončeného 1. kola zasielame dotazník na meranie dopadu vzdelávania, ktorý meria kvalitu vzdelávania a jeho dopad aj po ukončení vzdelávacích blokov.

Tvorba obsahového a výkonového štandardu v metodickom usmerňovaní

V novembri bola vytvorená pracovná skupina, ktorá pracuje na definovaní obsahového a výkonového štandardu metodického usmerňovania. Členmi pracovnej skupiny sú aj riaditeľky okresných poradenských zariadení a riaditeľ krajskej CPPPaP.

Diagnostické nástroje a výskum

Začínáme 4. fázu zberu dát pre výskum dopadov pandémie COVID 19 na psychické prežívanie jednotlivcov v oblastiach úzkosť, osamelosť, well-being, prežívanie stresu, či depresia. V priebehu novembra boli tiež uverejnené výskumy v žurnáloch Pegas, pod názvom: [Psychologické aspekty slovného hodnotenia z pohľadu žiakov počas pandémie COVID-19](#) a v žurnále Diskuze v psychológii bol uverejnený výskum, pod názvom: [Prežívanie úzkosti, stresu, osamelosti a well-being rodičov počas prvej a druhej vlny pandémie koronavírusu na Slovensku](#).

Konkrétne výstupy a bližšie informácie [nájdete TU](#).

**USMERŇOVAŤ
PRE PRAX**

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Pozrite si zozrihy z našich webinárov

Rizikové správanie žiakov v škole a čo s ním?

Cieľom webinára je poskytnúť sumárne informácie o tom, čo je rizikové správanie žiakov v škole, ako sa prejavuje, ako ho diagnostikovať a čo s ním v prostredí školy môžeme ako odborní zamestnanci robiť. Po šiestich týždňoch pre všetkých účastníkov webinára zrealizujeme kazuistický webinár (ako uzavretú skupinu), ktorého cieľom bude zdieľanie informácií o tom, ako do svojej praxe preniesli poznatky z webinára. Podmienkou získania osvedčenia o účasti na vzdelávaní je účasť na obidvoch častiach webinára. Ak ste sa ho nemohli zúčastniť, [môžete si ho pozrieť TU](#).

Motivácia k učeniu

Ak ste sa webinára nemohli zúčastniť, môžete si ho [pozrieť TU](#).

Pri hľadaní optimálneho prístupu k motivovaniu žiakov v škole je potrebné zistiť, ktoré potreby sú v individuálnej hierarchii daného žiaka dominantné. Cieľom webinára je predstaviť niekoľko jednoduchých nástrojov na zistenie motivácie k učeniu u žiakov (DMV, M-2, SRQ-academic) a popísať typy tried s rôzne motivovanými žiakmi.

Obsahová štruktúra:

1. Stručný teoretický vstup: motivácia
2. Dotazník SRQ-academic
3. Dotazník DMV
4. Dotazník M-2
5. Typy tried podľa motivácie žiakov
6. Diskusia

Manuál začínajúceho školského špeciálneho pedagóga prakticky

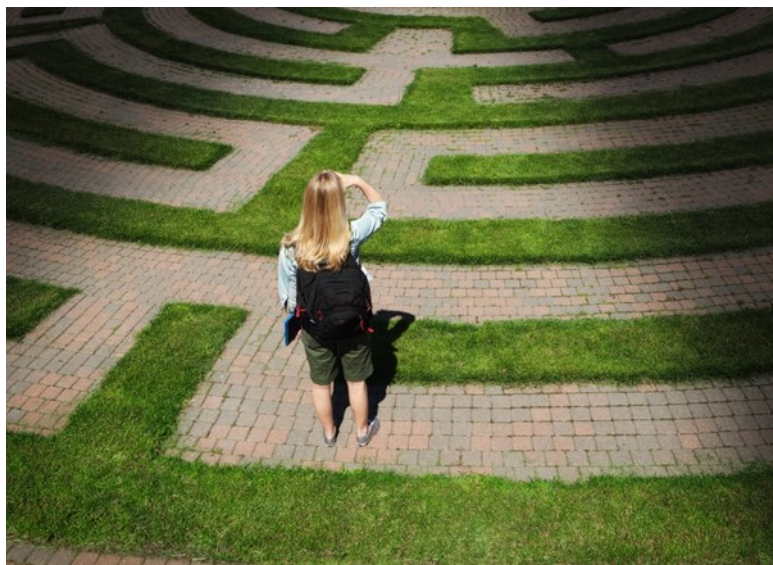

Webinár je určený (nielen) školským špeciálnym pedagógom. V závislosti od zloženia (profesie) účastníkov si zodpovieme najčastejšie otázky týkajúce sa samotnej práce školských špeciálnych pedagógov, ako aj ich pôsobenia v školách a školských podporných tímoch. Účastníci posielali svoje podnety a otázky vopred, facilitovaná diskusia a vzájomné zdieľanie tvorili veľkú časť webinára.

Ak ste sa ho nemohli zúčastniť, môžete si ho [pozrieť TU](#).

Ako rozvíjame, inšpirujeme a podporujeme kariérovú výchovu a poradenstvo v školách, druhá časť - SWOT

Ponúkame vám „ochutnávku“ z aktuálneho tréningu Inovatívne prvky v kariérovej výchove a poradenstve v školách. V krátkosti si povieme o tom, prečo by ste sa mali tréningu zúčastniť a zažiť ho celý a aké novinky a zmeny sme pre vás pripravili. Väčšinu našich vzdelávacích aktivít realizujeme prostredníctvom zážitkových metód a kolaboratívneho učenia. Takto na vlastnej koži zažité situácie môžete následne aplikovať priamo do vašej praxe a života. V tomto webinári sa zameriame na jednu z dištančných úloh z nášho vzdelávania, a to SWOT analýzu. Cieľom tejto aktivity je získanie realistického pohľadu na seba a svoj cieľ. Aktivita pomáha pri zhodnotení vlastných schopností a zručností, ktoré môžete ďalej rozvíjať.

Ak ste sa ho nemohli zúčastniť, môžete si ho [pozrieť TU](#).

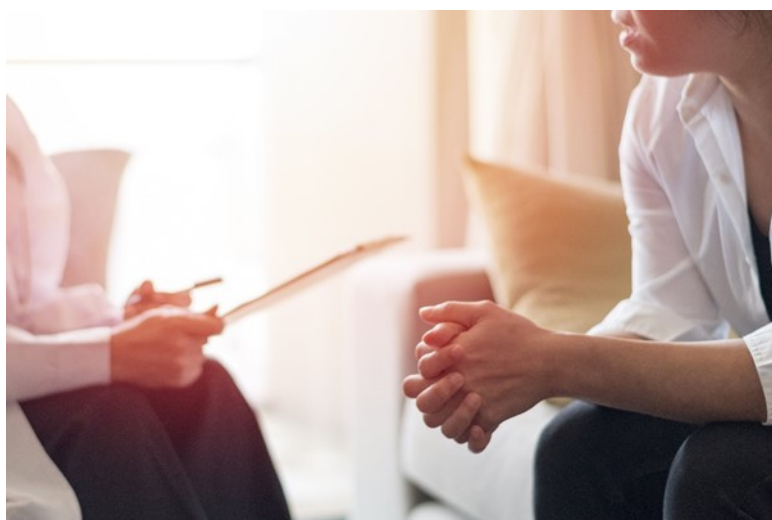
Zostrihy z webinárov, ktoré pre vás pripravujeme

Možnosti a úskalia vzdelávania žiakov so sluchovým postihnutím v systéme škôl hlavného vzdelávacieho prúdu

Webinár je zameraný na problematiku vzdelávania žiakov so sluchovým postihnutím v školách hlavného vzdelávacieho prúdu. Venuje sa typom porúch sluchu a ich prejavom v rečovej, kognitívnej a sociálnej oblasti u predškolákov a žiakov primárneho a sekundárneho vzdelávania. Po šiestich týždňoch pre všetkých účastníkov webinára (ako uzavretú skupinu) zrealizujeme kauzistický webinár, ktorého cieľom bude zdieľanie informácií, ako účastníci webinára preniesli získané poznatky do svojej praxe.

Ako sa CPPPaP a CŠPP vedia zapojiť do projektov Erasmus+

Pripravili sme pre vás informačný webinár k programom ERASMUS+ a Európskeho Zboru Solidarity pre školské zariadenia. Dozviete sa, čo sa pripravuje a na čo je možné žiadať finančné zdroje. Bližšie vám predstavíme 7 projektových návrhov, ktoré by mohli byť pre vás zaujímavé. Potreba webinára bola identifikovaná priamo v teréne v poradenských zariadeniach počas našich mapovaní. Vďaka možnosti zapojenia sa do navrhovaných projektových výziev si odborníci môžu naplniť potreby hlavne v oblasti vzdelávania, naučiť sa novým, moderným prístupom k poskytovaniu odbornej pomoci ku klientele. Tá je čoraz rozmanitejšia a vyžaduje si rýchle reagovanie a prispôbenie sa novým potrebám a trendom.

Informácie o dostupnosti zostrihov z webinárov zverejníme už čoskoro na našom [Facebooku](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

VYPOČUJTE SI podcasty „Nahlas o deťoch“

Ako vybrať krúžok pre svoje dieťa?

Nedávno sme sa v podcaste pre rodičov venovali záujmovým krúžkom a v tejto téme budeme pokračovať. Je v poriadku, keď má dieťa hneď niekoľko krúžkov naraz? A podľa čoho ich máme vyberať? Počúvajte v našom [podcaste](#).

Ako prežívajú pandémiu rodičia a ako deti?

V [podcaste](#) sa budeme rozprávať o zaujímavom výskume, ktorý realizoval Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v súvislosti s pandémiou COVID 19, o tom, ako ju prežívajú rodičia a deti. Výsledky nášho výskumu okrem iného potvrdili, že ponechanie otvorených škôl môže zmierniť viaceré faktory, ktoré negatívne vplývali na duševné zdravie rodičov a detí počas prvej a druhej vlny. [Viac informácií nájdete TU](#).

Detská kresba - čo z nej dokážeme vyčítať?

Máte dieťa, ktoré nechce kresliť? Ako ho motivovať, aby si ku kresleniu našlo vzťah? A čo všetko dokážu z detskej kresby vyčítať psychológovia? Počúvajte v [našom podcaste](#) pre rodičov.

Prečo sa mladí ľudia prikláňajú k extrémizmu?

Veľa sa dnes hovorí o tom, že sa nám mládež radikalizuje. Čo to znamená a aké sú motivácie mladých ľudí vstúpiť do radikálnej/extrémistickej skupiny? Čo tam hľadajú? [Počúvajte v podcaste](#) Nahlas o deťoch.

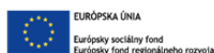

Mám dieťa v extrémistickej skupine - čo s tým?

Vedeli ste, že byť v extrémistickej skupine je podobné, ako dostať sa do náboženskej sekty? A že sa nám radikalizujú nielen chlapci, ale aj veľa dievčat? V [podcaste](#) vám okrem iného povie, ako môžu rodičia deťom pomôcť dostať sa z extrémistickej skupiny.

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zastavte sa s nami „Odborne na slovíčko“

Psychodiagnostika - využívanie psychodiagnostických metód, administrácia a interpretácia výsledkov

Témou [podcastu](#) je psychodiagnostika a rôzne náhľady na ňu. nášho hosťa sa budeme pýtať, aké sú podľa neho najväčšie problémy testovania, ktoré predstavuje základ diagnostickej práce psychológa. Budeme sa tiež rozprávať o tom, či psychologickú diagnostiku môžeme robiť aj bez toho, aby sme používali testy a dotkneme sa aj témy administrácie a interpretácie výsledkov. O tejto téme nám porozprával náš kolega Vladimír Dočkal.

Psychodiagnostika - spoľahlivosť testov a aktuálne témy a problémy v oblasti psychodiagnostiky

V [podcaste](#) sa budeme s naším hosťom rozprávať o tom, ako môžeme interpretovať takzvané intervaly spoľahlivosti, aké sú podľa neho najpálčivejšie problémy v diagnostickej činnosti v našich poradenských zariadeniach a tiež pootvoríme tému ohľadom zmeny interpretácie testových výsledkov v súvislosti s predpokladanými zmenami v školstve. Na tému psychodiagnostiky pokračujeme v rozhovore s naším hosťom Vladimírom Dočkalom.

Starostlivosť o duševné zdravie

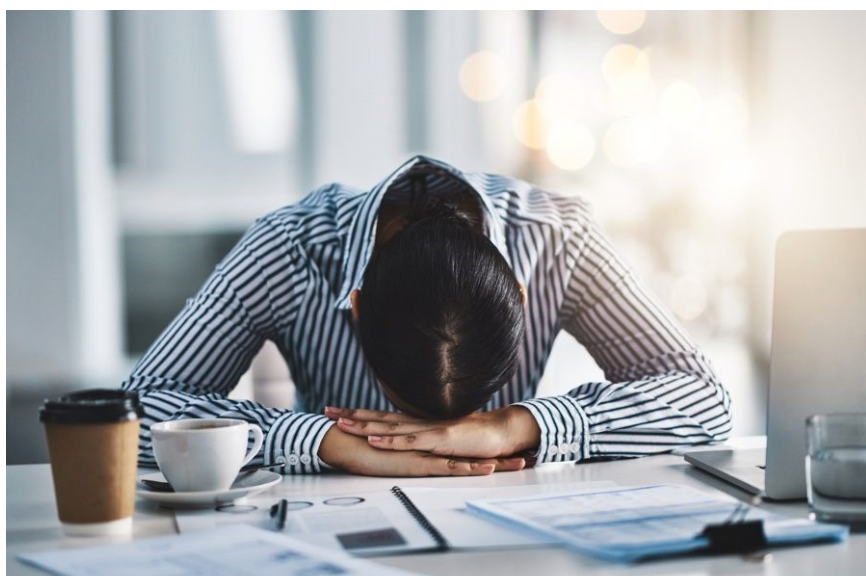
[Podcast](#) je venovaný téme duševného zdravia. Spolu s našou hostkou, psychologičkou Kristínou Hroncovou sa pozrieme špecificky na to, ako sa môžeme o duševné zdravie starať. Spoločne budeme hľadať odpovede na otázky, ktoré sa k tejto téme viažu, napríklad či existujú nejaké rozdiely v starostlivosti o duševné zdravie medzi odbornými zamestnancami a ľuďmi, ktorí nemajú v tejto oblasti formálne vzdelanie a pozrieme sa aj na možné príčiny v spoločnosti stále pretrvávajúcej tabuizácie a stigmatizácie tém, ktoré s duševným zdravím súvisia. Pozvanie do podcastu prijala Kristína Hroncová, ktorá okrem iného pôsobí aj vo VÚDPaP ako odborná riešiteľka v rámci národného projektu „Usmerňovať pre prax“.

Psychosomatika

V [podcaste](#) nadviažeme na tému duševného zdravia s našou hostkou psychologičkou Katarínou Dančovou, s ktorou sa budeme rozprávať o téme, ktorá sa v posledných rokoch javí ako vysoko aktuálna, a to o psychosomatike. Už z jej názvu môžeme hovoriť o spojení dvoch vedných odborov - psychológie a medicíny. V podcaste sa dozvieme, prečo je jej význam v dnešnej dobe tak dôležitý a budeme hovoriť aj o prepojení témy psychosomatiky na odborných a pedagogických zamestnancov, ako i o tom, akým spôsobom môže byť informovanosť v tejto téme pre nich prospešná. O téme psychosomatiky sa budeme rozprávať s Katarínou Dančovou, ktorá pracuje vo VÚDPaP ako výskumná pracovníčka a interná expertka v rámci národného projektu „Usmerňovať pre prax“.

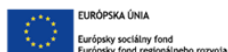
Vyhorenie vo vzťahu k odborným a pedagogickým zamestnancom

Téma [podcastu](#) je vyhorenie vo vzťahu k odborným a pedagogickým zamestnancom a budeme sa jej venovať spoločne s Matúšom Bakytom, ktorý od roku 1993 pôsobil vo viacerých mimovládnych organizáciách (Greenpeace, Živica, Ľudia proti rasizmu). Po 12 rokoch zažil syndróm vyhorenia a jeho následnú terapiu na vlastnej koži. Neskôr vyštudoval psychológiu a vyhoreniu sa venoval aj vo svojej diplomovej práci. Od roku 2009 pracuje ako lektor a konzultant. Priblíži nám pojem syndróm vyhorenia, jeho prejavy, osobnostné predispozície aj spôsoby, ako sa pred syndrómom vyhorenia chrániť.

**USMERŇOVAŤ
PRE PRAX**

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zaujalo nás...

Inklucentrum predstavuje
nový bulletin

Bulletin Nenásilná komunikácia prináša filozofický základ a princípy inkluzívnej školy postavenej na nenásilí, na demokratickej kultúre a zdravej diskusii, slobode a zodpovednosti. Zámerom bulletinu nie je predstaviť celú metódu Nenásilnej komunikácie. K tomu je potrebné hlbšie štúdium, tréning a zmena myslenia. Na prvé zoznámenie sa s touto metódou však úplne postačí. Dozviete sa v ňom, čo je nenásilná komunikácia (NVC – nonviolent communication), aké 4 druhy komunikácie v NVC poznáme, nechýbajú informácie o mediácii konfliktov v školskom prostredí, šikanovaní v škole, či téma hodnotenia prostredníctvom odmiern a trestov.

[Bulletin nájdete TU.](#)

Nebyť na šikanu sám

Eduma vám prináša nový e-book plný príbehov, ktorými chce prispieť k tomu, aby sa deti a mladí cítili bezpečnejšie. Každý problém, aj keď sa to v danej chvíli nezdá, má riešenie. Keď sa človek stretne so šikanou alebo kyberšikanou, najdôležitejšie je, aby na jej riešenie nebol sám. Toto posolstvo si odnášame z rozprávania tých, ktorí šikanu zažili na vlastnej koži. Ako sa žije s pocitom, že som niekoho v detstve šikanovala? Čo prežíva mama, keď zistí, že jej syna v škole bijú? Ako šikana ovplyvnila životy tých, ktorí jej čelili mesiace alebo roky? O svoje skúsenosti sa podelili aj tí, ktorí sa šikane venujú profesionálne. Môžete si tak odniesť nielen praktické rady, ktoré môžu pomôcť čeliť agresívnemu správaniu, ale aj načerpať inšpiráciu, ako sa dá šikane predísť. [E-book nájdete TU.](#)

02 4342 0973

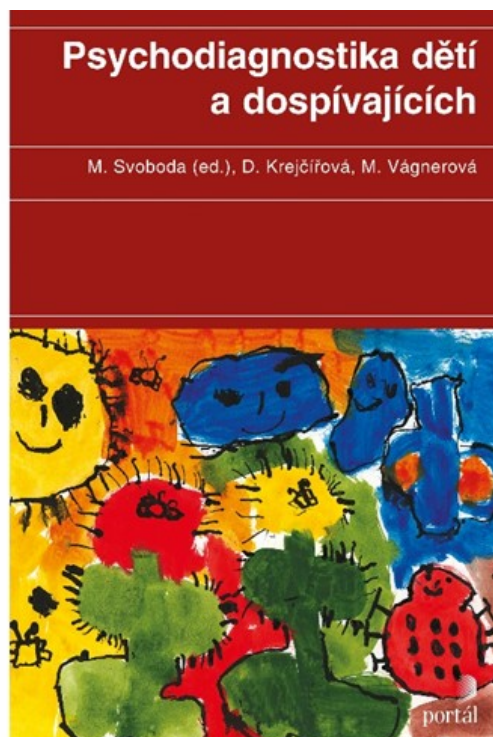

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Knižné novinky

Psychodiagnostika dětí a dospívajících
Autori: Mojmír Svoboda, Dana Krejčířová,
Marie Vágnerová
Portál, 2021

Psychodiagnostika je základným pracovným nástrojom psychológov v mnohých oblastiach praxe aj výskumu. Stále rastie najmä význam psychodiagnostiky detí a dospievajúcich, okrem iného v súvislosti s individualizáciou prístupu vo vzdelávaní či integráciou postihnutých detí do bežných škôl. Publikácia pokrýva metódy diagnostiky detí, špecifické najmä vývojovým rozmerom sledovaných javov. Kniha uvádza stručne metodologické východiská diagnostiky, zásady formulácie nálezov (s príkladmi), ale predovšetkým predstavuje jednotlivé klinické a testovacie metódy v detskej psychodiagnostike. V špeciálnej časti preberá širokú škálu oblastí aplikácie detskej diagnostiky podľa situácií, porúch a postihnutí a uvádza pre nich špecifické diagnostické odporúčania.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Mé dítě má autismus

Autorka: Raelene Dundon
Portál, 2021

Vysvetľovať svojmu dieťaťu, že má autizmus, môže byť veľmi zložité. Má to vôbec viesť? Ako mu to najlepšie vysvetliť? Máme to povedať aj ďalším ľuďom? Raelene Dundon má osobnú i profesijnú skúsenosť s deťmi s autizmom a vo svojej knihe ponúka veľmi praktické tipy, ako s dieťaťom aj s ostatnými hovoriť o jeho diagnóze. Vyvracia rôzne mýty, ktoré sa s autizmom spájajú, dáva užitočné rady a delí sa aj o svoj príbeh matky dvoch detí s PAS. Raelene Dundon má dve deti s poruchou autistického spektra a je psychologičkou, špecializujúcou sa na detský autizmus.

Sledujte nás.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava